

Budsjett 2023

Økonomiplan 2023-26

<i>Vidaregåande opplæring</i>	+	<i>20 mill kr</i>
<i>Utstyr vidaregåande opplæring</i>	+	<i>50 mill kr</i>
<i>Punktutbetring fylkesveg</i>	+	<i>25 mill kr</i>
<i>Dekkelegging fylkesveg</i>	+	<i>75 mill kr</i>
<i>Investering fylkesveg</i>	+	<i>1 000 mill kr</i>

1. Premissar

Fremskrittspartiet legg med dette fram alternativt Budsjett 2023 / Økonomiplan 2023-26 for Vestland fylkeskommune. Budsjettframlegget tek utgangspunkt framlegg frå fylkesdirektøren til Finansutvalet sitt møte 08.11.22 (Arbeidsdokument 5/22). Der FrP har endringsframlegg vert kommentert nærare under.

2. Overordna perspektiv

Etter fylkessamanslåinga stod Vestland fylkeskommune overfor ei økonomisk utfordring som skulle løysast med eit nedtrekk i driftsbudsjettet på 100 mill kr pr år i valperioden. Deler av dette målet er realisert m.a. gjennom administrativt innsparingsprogram.

Den økonomiske stoda til fylkeskommunen er p.t. relativt god, sjølv om 2.tertialrapport 2022 syner ei prognose med 90 mill kr i meirforbruk i 2022. Auka skatteinngang til kommunesektoren siste del av året kan betra sluttresultatet.

Over tid har Vestland fylkeskommune også bygd opp disposisjonsfond på i alt 1 559,4 mill kr. Av dette er 1 097,8 mill utan bindingar.

I fylkesdirektøren sitt Arbeidsdokument 5/22 ligg det inne ein udisponert post (avsetting til disp.fond) på 89,1 mill kr i 2023, For perioden 2024-26 er tilsvarande avsetting/bruk av fond høvesvis 77,8 mill kr, 16,3 mill kr og -31,8 mill kr.

Det er òg knytt stor usikkerhet til utvikling av kostnader (inflasjon, renteauke) og inntekter (rammetilskot, skatteinngang, konsesjonskraftinntekter) utover i økonomiplanperioden.

FrP legg difor til grunn at ein bør vera varsam med tiltak som aukar dei varige driftskostnadane i økonomiplanperioden. Samstundes finn vi rom for å reversera nokre av kuttforslaga frå fylkesdirektøren, samt nytta deler av disposisjonsfondet til VLFK til eingongstiltak. Eingongstiltak er spesielt knytt til utstyr i vidaregåande skule, samt til å ta igjen noko av vedlikehaldsetterslepet på fylkesveg.

FrP legg vidare til grunn at Vestland fylkeskommune må halda fram arbeidet med å henta ut synergjar av fylkessamanslåinga frå 2020. Ved samanslåing av to store organisasjonar ligg det alltid eit potensiale for å ta ut stordriftsfordelar, fjerna dobbeltarbeid, vidareføra beste praksis, implementera ny arbeidsmetodikk og nye IT-system. Dette potensialet må realiserast om ein skal lukkast i å sikra Vestland fylkeskommune ein sunn driftsøkonomi over tid.

FrP meiner det framleis er rom for å redusera samla tal årsverk i organisasjonen, og har difor lagt inn eit generelt nedtrekk i stillingar med 25 mill kr i 2023. Om ein legg til grunn at dette er halvårsverknad vil eit slikt nedtrekk gje 50 mill kr i reduserte kostnader i perioden 2024-26.

FrP legg til grunn at nedbemanningsprosessen vert gjennomført i eit solid 3-partssamarbeid mellom politikk, administrasjon og tillitsvalde. Erfaring hittil i VLFK, og frå liknande prosessar i offentleg sektor, syner at ønska effekt i stor grad kan realiserast gjennom naturleg avgang, intern omplassering, stillingsbank, seniortiltak osv.

FrP vil vidare leggja følgjande prinsipp til grunn i arbeidet med å betra den fylkeskommunale økonomien;

- I størst mogeleg grad skjerma tenestetilbodet til den einsskilde innbyggjar – ta kutt i administrasjon framfor den direkte tenesteproduksjonen
- Prioritere hovudoppgåvene fylkesveg, kollektiv og vidaregåande skule framfor andre oppgåver
- Utnytta inntekspotensialet i knytt til tenestemråda i fylkeskommunen – t.d. reklameinntekter knytt til kollektivsektoren

3. Driftsbudsjett

På **3.1 Politisk styring og kontrollorgan** må politisk nivå ta sin del av kostnadsreduksjonen i VLFK, og politikargodtgjerslene vert difor redusert med 5% tilsvarande 2 mill kr.

På **3.4 Opplæring og kompetanse** ynskjer FrP å styrkja studietilbodet i vidaregåande skule, og har difor lagt inn 20 mill kr ekstra til vidaregåande opplæring. Midlane skal nyttast til generell styrking av kvalitet, oppretting av klassar og studietilbod. Yrkesfag skal prioriterast særskilt.

I tillegg vert det også lagt inn ei eingongsløyving på 50 mill kr til utstyr i den vidaregåande skulen i 2023, og 20 mill kr i dei påfølgjande åra. Også her skal yrkesfag prioriterast.

FrP legg også inn 2 mill kr til eit prosjekt saman med Dale Oen-stiftelsen for elevar som står i fare for å falla ut av vidaregåande skule, samt 1 mill kr til ROS avd. Vestland (rådgivning om spiseforstyrelser).

Fagskulen på Vestlandet vert styrkja med 3 mill kr pr år.

På **3.5 Mobilitet og kollektiv** reverserer FrP kuttet på 50 mill kr i kollektivtilbodet (buss, bane, hurtigbåt).

Vi fremjar også opp at framlegget om å opne for reklame innan kollektivsektoren;

- Reklame på buss, båt og ferje – dette kan gje ekstra inntekter på fleire titalsmillionar kroner til kollektivsatsinga i fylket (sjå eige verbalframlegg). Dette tiltaket vil ikkje gje full effekt i 2023, men vi har lagt inn 20 mill kr første året for å synleggjera potensialet i dette tiltaket.

På **3.6 Infrastruktur og veg** legg FrP opp til at ein over nokre å skal nytte deler av avsett disposisjonsfond for å redusera vedlikehaldsetterslepet på fylkesveg, -bruer og -tunnelar.

Samla legg FrP inn 400 mill kr meir til fylkesveg i perioden 2023-26;

- mindre punktutbetaling på fylkesveg vert auka med 25 mill kr pr år. Deler av løyvinga kan nyttast i ei spleiselagsordning der kommunar og eigedomsutviklarar vert invitert inn til å delta med finansiering for å få fjerna flaskehalsar, byggja gang-/sykkelveg m.m på fylkesvegnettet.
- budsjettet for vedlikehald (primært dekkelegging) vert auka med 75 mill kr pr år for å ta att deler av vedlikehaldsetterslepet på fylkesveg.

I fylkesdirektøren sitt budsjettframlegg ligg det inne 117,7 mill kr til dekkelegging i 2023. Dette gjev ein fornyingstakt på om lag 70 år(!) for reasfaltering av alle fylkesvegane, noko som er langt over levetida på 8-20 år for asfalt. Med FrPs budsjett aukar fornyingstakta.

På **3.7 Kultur og folkehelse** legg FrP inn eit generelt kutt på 15 mill kr. FrP legg opp til at ein ved fordeling av budsjettkuttet skal skjerma kulturhistoriske museum, arbeid med kulturarv/fartøyvern og tiltak for barn og unge.

FrP legg i tillegg inn følgjande til idretts- og friluftsfomål;

- Søkbar pott til barne- og ungdomsaktivitetar pga auka kostnader til straum og finans kr 5 mill
- Auka tilskot til Vestkystparken og friluftsråda i fylket kr 3 mill
- Tilskot til større meisterskap kr 1 mill

FrP vidarefører også løyving på 1 mill kr til satsing på E-sport i Vestland fylke.

Som eingongstiltak i 2023 legg FrP også inn 15 mill kr til ishall på Stord og 8 mill kr til nybygg Moster Amfi. Løyvingane vert finansiert med midlar frå disposisjonsfondet.

På **3.9 Næring, plan og innovasjon** legg FrP inn 10 mill kr som ei eingongsløyving til Prosjekt Marin satsing (finansiert med midlar frå disposisjonsfond). Skal dette prosjektet lukkast må også Vestland fylkeskommune stilla opp med midlar i ulike spleiselag med akvakulturnæringa og andre samarbeidspartar.

I tillegg prioriterer vi 6,5 mill kr til etablering av visningssenter ved Vaksdal Mølle. Å formidle mølletradisjonen er eit viktig kulturhistorisk prosjekt både for Vaksdal kommune, regionen og nasjonen.

På områda **3.2 Organisasjon og økonomi**, **3.3 IKT og digitalisering** og **3.8 Tannhelse** gjer FrP ikkje endringar.

Alle endringar på tenesteområda kjem fram i tabellen under.

Tenesteområde - drift	2023	2024	2025	2026
3.1 Politisk styring og kontrollorgan				
Reduksjon i politikargodtgjørelse 5%	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Endring ramme	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
3.4 Opplæring og kompetanse				
Økt ramme Videregående opplæring - prioritere yrkesfag	20 000	20 000	20 000	20 000
Fagskolen Vestlandet	3 000	3 000	3 000	3 000
Tilskot ROS avd. Vestland (rådgivning om spiseforstyrelser)	1 000			

Samarbeid Dale Oen-stiftelsen (motvirke frafall i VGS)	2 000	2 000	2 000	2 000
Utstyr yrkesfag (evt. overført investeringsbudsjett)	50 000	20 000	20 000	20 000
Endring ramme	76 000	45 000	45 000	45 000
3.5 Mobilitet og kollektiv				
Reklame i kollektivsektoren	-20 000	-40 000	-40 000	-40 000
Krokeide - Hufthamar 2 søndagsferger heile året	2 000	2 000	2 000	2 000
Jondal - Tørvikbygd, ferge 2 i sommerperioden	10 000	10 000	10 000	10 000
Kollektiv - reversering nedtrekk ruteproduksjon	50 000	50 000	50 000	50 000
Endring ramme	42 000	22 000	22 000	22 000
3.6 Infrastruktur og veg				
Mindre punktutbetring fylkesvei - spleiselag kommunene	25 000	25 000	25 000	25 000
Økt reasfaltering/vedlikehold fylkesvei	75 000	75 000	75 000	75 000
Endring ramme	100 000	100 000	100 000	100 000
3.7 Kultur og folkehelse				
Satsing E-sport (tilskudd)	1 000	1 000	1 000	1 000
Tilskudd Sentralbadet scenekunsthuss	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Søkbart pott til barne og ungdomsaktiviter - pga "dyrtid"	5 000	5 000	5 000	5 000
Tilskot ishall, Stord	15 000			
Moster Amfi, Bømlo	8 000			
Tilskot større meisterskap	1 000	1 000	1 000	1 000
Økt driftstilskudd Vestkystparken og friluftsrådene	3 000	3 000	3 000	3 000
Generelt nedtrekk kultursektoren	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Endring ramme	13 000	-10 000	-10 000	-10 000
3.9 Innovasjon og næringsutvikling				
Visningssenter Vaksdal Mølle - eingongstilskot etablering	6 500			
Prosjekt Marin Satsing 2020-2030	10 000			
Endring ramme	16 500	0	0	0
Generelt				
Reduksjon i administrative stillinger (fordeles på sektorene)	-25 000	-50 000	-50 000	-50 000
Rente- og avdragseffekt pga økt investeringsramme		10 000	17 000	34 000
Udisponert i fylkesdirektørens budsjettframlegg (fond)	-89 000	-78 000	-16 000	32 000
Ekstra bruk av fond / avsetting fond (disp.fond)	-131 500	-37 000	-106 000	-171 000
Endring generelt	-245 500	-155 000	-155 000	-155 000
Sum endring	0	0	0	0

3.1 Saldering

I driftsbudsjettet salderer FrP hovudsatsingane på vidaregåande skule og fylkesvegvedlikehald med 445,5 mill kr i bruk av disposisjonsfond gjennom perioden. Isolert er det ikkje eit mål for ein fylkeskommune å opparbeida store disposisjonsfond, og med denne disponeringa vil Vestland fylkeskommune framleis ha ca 700 mill kr i ubunde disposisjonsfond som buffer ved utgangen av perioden.

Rente- og avdragskostnad for netto auka låneopptak knytt til investeringsbudsjettet er lagt inn basert på dagens renteføresetnader.

Netto aukar FrP driftsbudsjettet med 220,5 mill kr i 2023, men av tiltaka i 2023 er heile 189,5 mill kr til eingongstiltak (utstyr vidaregåande, fylkesveg, einskildtilskot kultur/næring). Tilsvarande er auken i driftsbudsjettet for resten av planperioden i stor grad knytt til tiltak som kan takast vekk dersom økonomien til fylkeskommunen endrar seg i negativ lei.

4 Investeringsbudsjett

FrP følgjer opp sitt framlegg knytt til handlingsprogrammet for Regional Transportplan frå juni 2022 der vi auka investeringsnivået til fylkesvegområdet med kr 250 mill kr pr år i perioden 2023-26, totalt 1 mrd kr.

Midlane vart fordelt med 300 mill ekstra til rammeløyvingar (100 mill kr på bru/kai, 100 mill kr på mjuke trafikantar og 100 mill kr til veg og infrastruktur for kollektiv) i perioden, samt 700 mill kr til nye vegprosjekt.

FrP aukar difor investeringsramma for veg og infrastruktur med 250 mill kr pr år i økonomiplanperioden 2023-26. Dette vil gje rom for å framskynda fleire fylkesvegprosjekt i perioden.

Vi legg også inn auka oppstartløyving til rassikringsprosjektet Fv. 49 Tokagjelet med 200 mill kr i 2026. Posten *Ufordelt skredsikring* vert redusert tilsvarande.

I tråd med tidlegare standpunkt trekk FrP ut investeringa til rehabilitering av fylkeshuset i Leikanger, samt at vi legg til grunn at fylkeskommune kan leige areal til tannhelseklinikk i Sogndal i staden for å byggje sjølv.

Investeringsbudsjettet – endringar FrP	2023	2024	2025	2026
Fylkeshuset Leikanger, rehabilitering	-110 000	-110 000	-17 000	
THT Sogndal - leige i staden for eige	-1 000	-30 000		
Auka investering fylkesveg, Regional Transportplan	250 000	250 000	250 000	250 000
Fv.49 Tokagjelet				200 000
Ufordelt skredsikring				-200 000
Endra investeringsramme	139 000	110 000	233 000	250 000
Auka låneopptak	-139 000	-110 000	-233 000	-250 000
Sum	0	0	0	0

5 Verbalforslag

Nedanfor følger verbalforslag som FrP ynskjer separat votering over under handsaminga av Budsjett 2023 / Økonomiplan 2023-26 i fylkestinget.

5.1 Delvis reklamefinansiert kollektivtilbod

I den økonomiske situasjonen Vestland fylkeskommune er i må ein vurderer heile sitt inntekspotensiale, - også potensiale for inntekter frå reklame i buss-, båt- og ferjetilbodet. Tidlegare utgreiingar i Hordaland har vist at fylkeskommunen kan henta fleire titalsmillionar kroner i nye inntekter på eit slikt tiltak. Andre fylkeskommunar nyttar allereie dette inntekspotensialet. Auka inntekter vil styrkja det samla kollektivtilbodet i fylket.

Framlegg til vedtak:

Fylkestinget ber fylkesdirektøren fremja ei politisk sak om inntekspotensialet knytt til reklame i kollektivsektoren.